

РЕШЕНИЕ

№ 6790

гр. С. 15.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 36 СЪСТАВ, в публично заседание на десети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: СИМОНА В. НАВУЩАНОВА

при участието на секретаря КРАСИМИРА М. ИНКОВА
като разгледа докладваното от СИМОНА В. НАВУЩАНОВА Гражданско дело № 20231110160462 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба, подадена от М. П. С., чрез адв. Д. М., с пълномощно към исковата молба, срещу „С. К.“ ООД, с която са предявени обективно кумулативно съединени искове, както следва: установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 11, ал. 2 от Договор за паричен заем № ..., сключен на ...2023 г. между М. П. С. и „С. К.“ ООД, регламентираща заплащане на неустойка при неизпълнение на договорни задължения, изразяващи се в предоставяне на обезпечение – банкова гаранция или поръчител физическо лице, отговарящо на изрично разписани в контракта условия, както и осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата в размер на 850,89 лева (след допуснато изменение на размера по реда на чл. 214 ГПК), представляваща изначално недължимо платена сума по договор за потребителски кредит, ведно със законната лихва от 03.11.2023 г. (дата на подаване на исковата молба в съда) до окончателното изплащане.

Ищецът твърди, че е сключил с ответника Договор за потребителски кредит № .../...2023 г., по силата на който му бил предоставен кредит в размер на 1600 лева, която следвало да върне на 16 двуседмични вноски, дължими с падеж петък, от които 3 вноски по 24,92 лева и 13 вноски по 136,91 лева с краен срок на погасяване дата – 22.09.2023г. Твърди, че за предоставения кредит заемополучателят дължи възнаградителна лихва в размер на 40,5% годишно и годишен процент на разходите в размер на 49,62%. Сочи, че бил задължен да осигури в тридневен срок от сключването на договора обезпечение – банкова гаранция или поръчител/и, като са поставени множество неизпълними изисквания към обезпечението с цел автоматично задействане на неустоечната клауза. Излага, че поради непредоставянето на обезпечение му била начислена неустойка в размер на 1281,41 лв., която изначално била включена в погасителния план. Посочва, че погасителната вноска се изменя в размер на 196 лева, а общото задължение е в размер на 3136 лева. Намира неустоечната клауза за нищожна, тъй като противоречи на множество императивни правни норми на ЗПК. Твърди, че

чрез невключването на формално уговорената като неустойка сума в ГПР е постигнато заобикаляне на разпоредбата на чл. 19, ал.4 ЗПК, поради което клаузата е нищожна. Заявява, че представлява разход, пряко свързан с договора за потребителски кредит, известен е на кредитора и следва да се заплати от потребителя. Твърди, че това се потвърждава и от самия погасителен план, от който е видно, че разходът за неустойка е включен и дължим още с подписването на договора. Заявява, че договарянето на този разход като неустойка има за цел увеличаване възнаграждението на кредитора над максимално допустимия размер, поради което на основание чл.21 от ЗПК тази клауза е недействителна. Твърди, че с предоставянето на потребителя на заемната сума, кредиторът е счел, че заемателят отговаря на критериите му за кредитоспособност. Заявява, че видно от представения погасителен план възнаградителната лихва в размер на 40,5% за срока на договора се равнява на 254,59 лева, а неустойката в размер на 1281,41 лева, с което реалният ГПР става близо 190,55%. Посочва, че неустойката за неизпълнение излиза извън присъщите ѝ функции и цели единствено кредиторът да се обогати неоснователно за сметка на длъжника. Твърди, че по този начин се нарушават основни принципи за справедливост и добросъвестност в отношенията между потребител и кредитор. Заявява, че неустойката на практика представлява допълнително обезщетение за вредите от това, че вземането няма да може да бъде събрано в срок, но тези вреди подлежат на обезщетяване чрез мораторната лихва, поради което чрез неустоечната клауза се заобикаля и разпоредбата на чл. 33, ал. 1 ЗПК. Намира неустоечната клауза за нищожна, тъй като се касае за неравноправна клауза по смисъла на чл.143, ал.2, т.5 от ЗЗП, която не е индивидуално уговорена. Твърди, че са налице основания целият Договор за потребителски кредит да се приеме за недействителен, което по същество води до недействителност и на самата неустоечна клауза. Заявява, че съзнателното погрешно посочване от кредитора на ГПР, както и непосочването на компонентите, които влизат в него, с цел заобикаляне ограниченията на ЗПК следва да се тълкува, като цялостно неизпълнение на задължението по чл. 11, ал.1, т.10 от ЗПК, което е основание за недействителност на целия договор по чл. 22 от ЗПК. Счита, че са налице пороци, обуславящи нищожност на целия договор, която моли да бъде провъзгласи в мотивите на съдебното решение. Моли да бъдат уважени предявените искове.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът е подал отговор на исковата молба, в който заявява, че настоящото производство е недопустимо поради това, че правото на иск е упражнено при условията на злоупотреба с право. Твърди, че в рамките на една седмица от ищцата са депозиран шест искиви молби срещу ответника, с цел да се възложи в негова тежест заплащането на разноски в прекомерен размер. Заявява, че исковите молби са подадени от едно и също лице, чрез един и същ процесуален представител и имат идентично съдържание, в т.ч. петитум и обстоятелствена част. Твърди, че освен настоящото производство е образувано и гр. дело № 60459/2023г. и гр. д. № 60468/2023г. Излага, че ищцата е образувала производства с цел да се обогати за сметка на ответника с двукратно по-високия размер на присъдените в тежест на последния разноски. Намира процесуалното поведение на ищцата за злоупотреба с процесуални права, противоречаща на принципа за законност и добросъвестност в процеса, прогласен в чл. 3 от ГПК. Счита, че е налице хипотезата на чл. 213 от ГПК – за съединяване на горепосочените дела в едно производство и постановяване на едно общо решение по тях. Също така при условията на евентуалност счита, че ако делата не бъдат съединени в едно производство, то трябва да му бъдат присъдени разноски за всяко едно от тях. Посочва се на практика на ВАС, съгласно която при упражняване на акцесорното право на разноски и при изрично

възражение от ответната по делото страна за присъждането им с твърдения за злоупотреба с право. Заявява, че в случая по отношение присъждането на адвокатско възнаграждение, съдът дължи проверка за наличие на злоупотреба с процесуални права от страната, на която е оказана правна помощ, тъй като черпене на права, включително акцесорни, от недобросъвестно поведение в процеса е недопустимо. Също така заявява, че в петитума се иска обявяване на нищожност на конкретна договорна клауза, но в обстоятелствената част на няколко места се настоява, че целият договор е недействителен. Твърди, че ищцата не е приложила доказателства, които да кореспондират с посочените от нея суми и твърдения. Заявява, че оспорва съществуването на сключен между страните договор. Твърди, че не са налице доказателства за наличието на валидна правна връзка. Моли за отхвърляне на предявените искове. Претендира разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 235 ГПК във връзка с наведените в исковата молба доводи и възраженията на ответника, намира от фактическа и правна страна следното:

Предявени са обективно съединени установителни искове при условията на евентуалност с правно основание чл.26 , ал. 1, пр.1 и 3 ЗЗД и чл. 146, ал. 1, вр. чл. 143 ЗЗП и обективно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД.

По исковете с правно основание чл.26 , ал. 1, пр.1 и 3 ЗЗД и чл. 146, ал. 1, вр. чл. 143 ЗЗП в тежест на ищеца е докаже, че неустоечната клауза за непредоставяне на обезпечение, предвидена в Договор за паричен заем ... противоречи на закона и добрите нрави, както и твърденията си за нищожност на договора за заем. В тежест на ответника е да докаже, че неустоечната клауза за непредоставяне на обезпечение, предвидена в Договор за паричен заем ... е индивидуално уговорена, както и че е равноправна. По исковете с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД в тежест на ищеца е докаже, че е заплатил претендираните суми на основание оспорените клаузи от договора за паричен заем.

С определението по чл.140 ГПК, ответното дружество е задължено да представи по делото цялото кредитно досие на ищеца. Задължението не е изпълнено, поради което и на основание чл.190 ГПК, и предвид приетата по делото ССчЕ, от която се установява, по договор за паричен заем ... е заплатена сума от ищцата в общ размер от 2658,48 лева, СРС следва, на основание чл.161 ГПК да приеме, че твърдението на ищеца за сключен договор за заем, при главница 16000 лева, при задължение да я върне чрез 16 двуседмични вноски ведно с възнаградителна лихва и уговорена неустойка при неизпълнение на задължението на ищеца да предостави на кредитора: безусловна банкова гаранция, поръчителство, е доказано по делото.

От заключението на изслушаната и приета по делото съдебно – счетоводна експертиза, което при преценката му по реда на чл. 202 ГПК следва да бъде кредитирано, се установява, че: по процесния Договор за паричен заем ... /...2023 г. ищецът е изплатил на ответника сума в общ размер на 2658,48 лв., която е разпределена от заемодателя, както следва: 1600 лв. – погасена главница по договора; 192,95 лв. – погасена договорна лихва съгласно погасителния план към договора; 850,89 лв. – погасена неустойка; 14,64 лева такса.

Договорът е сключен при действието на ЗПК, като по делото няма

доказателства, нито твърдение, физическото лице да е получило заемната сума за търговска или професионална дейност, поради което и ищецът има качеството „потребител“ по смисъла на закона, на основание § 13, т.1 ДР на ЗЗП. Относно твърденията, направени в исковата молба – действително, разпоредбата заобикаля закона. Разпоредбата на чл.24 ЗПК препраща към чл.143 до 148 ЗЗП. Неравноправна е всяка клауза в договор, сключен с потребител, която: 1.е неиндивидуално уговорена и в негова вреда; 2.не отговаря на изискванията за добросъвестност и 3.води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца, и тези на потребителя. Клаузата, въпреки че е включени в договора, са типизирани, следователно не може да се приеме, че са били индивидуално уговорени с ответника. Тази неустойка – съдът намира, че вземането е за неустойка, а не „оскъпяване” – термин, непознат за правото, доколкото уговорката отговаря на всички предвидени в чл.92 ЗЗД белези – предварително изготвена разпоредба, предвиждаща отговорност за договорно неизпълнение, на конкретно задължение. Разпоредбата на чл.4,ал.2 от договора, не отговаря и на изискването за добросъвестност, тъй като кредиторът не предлага насрещна престация. ВКС е разгледал въпроса за наличието на противоречие с добрите нрави при сключване на договор, като постановките са приложими и при разглеждането на отделните разпоредби на един двустранен договор. Така например, с решение № 119 от 22.03.2011 г. по гр. д. № 485/2011 г., Г. К., I г. о. ВКС постановява: „Противоречие с добрите нрави е налице, когато сделката противоречи на общо установените нравствено етични правила на морала. Съдебната практика приема, че значителната липса на еквивалентност в насрещните престации при двустранните договори може да се приеме за противоречие с добрите нрави доколкото те са определени като граница на свободата на договаряне, предвидена в чл. 9 от ЗЗД. Свободата на договарянето пък е рамкирана и от императивните разпоредби на закона. Така при преценка действителността на двустранните възмездни договори относно това дали са накърнени добрите нрави следва съдът да преценява действителната воля на страните, защото нормата на чл. 20 от ЗЗД го задължава при тълкуване на договорите да установява действителната обща воля на страните, 2 формирана от всичките им уговорки, да се отчита взаимната им връзка и целта на договора. Доколкото възмездните сделки и в частност продажбата е каузална сделка, то следва да се съобразява при преценката на действителността ѝ целта, а тя най-често е свързана с удовлетворяване на допустим от закона интерес за страните. Преценката дали нееквивалентността е значителна следва да се извършва именно при съобразяване на преследваната от страните цел, т. е. удовлетворяване на значим допустим от закона интерес“.

Неизпълнението на задължението на ответника да предостави обезпечение на кредитора, може да доведе до намаляване на възможността на кредитора да се удовлетвори на крайния падеж на договора. Тази неустойка се следва заедно с обезщетението за забава, като същата неустойка увеличава задължението на заемателя с 1/3 , като не предвижда насрещно задължение за кредитора. Поради изложеното, неустойката не удовлетворява значим законов интерес, нито изпълнява обезпечителната си функция, поради което и нищожна, защото води до неоснователно обогатяване на кредитора. Поради изложеното искът за признаване нищожността на разпоредбата е основателен. Доколкото се доказва, че е извършено плащането ѝ на ответното дружество, то и на основание чл.55,ал.1,пр.1 ЗЗД, искът за връщането на платената сума в размер на 850,89 лева е основателен.

По разностите.

При този изход от спора право на разноски има ищецът. Същият е заплатил държавна такса в размер на 101,26 лева и депозит за ССЧЕ в размер на 300 лева. В рамките на настоящото производство по полза на ищеца е представена на безплатна правна помощ по чл. 38 Задв от адв. Д. Мирослав М..

Своевременно релевираното от процесуалния представител на ответника възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК за прекомерност на претендираното от ищеца адвокатско възнаграждение е основателно. Когато с една искова молба са предявени от един ищец срещу определен ответник обективно кумулативно съединение оценяеми иски, интересът, върху който следва да се определи минималният размер на адвокатското възнаграждение, е сборът от цената на всички иски – в този смисъл е Определение № 29 от 20.01.2020 г. на ВКС по ч. т. д. № 2982/2019 г., II т. о., ТК. В конкретния случай сборът от цената на всички иски е в размер под 1000 лв., поради което минималното адвокатско възнаграждение, изчислено съобразно чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г., възлиза в размер на 400 лв. или 480 лева с ДДС. В този смисъл и при съобразяване сложността на делото от фактическа и правна страна съдът приема, че в полза на адв. М. следва да бъде определено и присъдено адв. възнаграждение в размер на 480 лева.

При тези мотиви Софийски районен съд,

РЕШИ:

ПРИЗНАВА за установено по иска предявен от **М. П. С.**, ЕГН ***** срещу „С. К.“ ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. С. ул. С“ № ет представлявано от Н. П., че разпоредбата на Договор за паричен заем № .../...2023 г., сключен между М. П. С., ЕГН ***** и „С. К.“ ООД, ЕИК ..., която предвижда задължението на заемателя да заплати сумата неустойка за неизпълнение на задължението да предостави на кредитора едно от следните обезпечения :1.Безусловна банкова гаранция или 2. Поръчителство на едно или две физически лица, е нищожна, на основание чл. 26,ал.1 ЗЗД – поради противоречие с добрите нрави – ал.1, пр.3 във връзка с чл.143,ал.1ЗЗП.

ОСЪЖДА „С. К.“ ООД ЕИК ... със седалище и адрес на управление град С. улица С” № ет да заплати на **М. П. С.**, ЕГН ***** сумата от **850,89 лева** платена при начална липса на основание – нищожна неустоечна клауза от Договор за паричен заем № .../...2023 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 03.11.2023 г., до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА „С. К.“ ООД ЕИК ... със седалище и адрес на управление град С. улица С” № ет да заплати на **М. П. С.**, ЕГН *****, с адрес: гр. С. жк. Н..., бл. .. вх ет ап на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **401,26 лева** – разноски по делото за държавна такса и ССЧЕ.

ОСЪЖДА „С. К.“ ООД ЕИК ... със седалище и адрес на управление град С. улица С” № ет да заплати на еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ ... с адрес: гр. С. кв. „М. л. на основание чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗАдв. сумата от **480**

лева с ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена на М. П. С. безплатна правна помощ в производството пред СРС.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в 2-седмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____